

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI ELM VƏ TƏHSİL NAZİRLİYİ
LƏNKƏRAN DÖVLƏT UNİVERSİTETİ

«Təsdiq edirəm»
Tədris məsələləri üzrə prorektor
vəzifəsini icra edən

dos.Z.I.Məmmədov

12 sentyabr 2025 –ci il

FƏNN SİLLABUSU

İxtisas. 050709-Torpaqşünaslıq və aqrokimya A,B

Fakultə: Aqrar və mühəndislik

Kafedra: Texnologiya və texniki elmlər

I Fənn haqqında ümumi məlumat:

Fənnin adı: Mülki Müdafiə

Kodu: İPF B-24

Tədris ili: II (2025-2026)

Tədris yükü (saat) : Audotoriya saati: 30 saat (15 saat müəhazirə, 15 saat seminar)

Tədris forması: Əyani

AKTS üzrə kredit: 3

Auditoriya N:

Mühazirə saat: Üst həftə IV gün 2-ci saat

Seminar saat: Alt həftə IV-gün 2-ci saat

II Müəllim haqqında məlumat

Adı,soyadı,elmi dərəcəsi və elmi adı:b.m.Yadigar Gənciyev

Məsləhət günləri və saati: V gün 14:00 – 16:00

E-mail ünvanı :

Kafedranın ünvanı: Lənkəran ş. Füzuli küç. 170-a

III Əsas ədəbiyyat:

- H.N.Ocaqov Mülki müdafiə
- “Mülki müdafiə Dərslik”

Əlavə ədəbiyyat

3.F.Manafov “Həyat fəaliyyəti təhlükəsizliyi”

IV Perekvizitlər: Çağırışaqədərki hazırlıq,Kimya, Fizika

V Korekvizitlər: Bu fənnin tədrisi ilə eyni vaxtda başqa fənnin tədris olunmasına zərurət yoxdur.

VI Fənnin təsviri və məqsədi: Mülki Müdafiə fənnin tədrisinin insanların təhlükəsizliyinin sağlamlığın təminatında rolu böyükdür. Sülh və müharibə dövrlərinin fəvqəladə hallarda, təbii fəlakət, istehsal qəzaları nəticəsində yaranmış zədələnmə ocaqlarında xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlərin təşkili və keçirilməsinin əsasları,

əhalinin mühavizəsinin, habelə xalq təsərrüfatının obyektlərinin işinin sabitliyinin yüksəldilməsi üsullarının tələbələrə öyrədilməsidir

VII Davamiyyətə verilən tələblər: Fənn üzrə semestr ərzində buraxılmış auditoriya saatlarının ümumi sayı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq davamiyyət meyarları nəzərə alınmaqla müəyyən olunmuş həddən yuxarı olduğu halda tələbə həmin fəndən imtahana buraxılmır, onun həmin fənn üzrə akademik borcu qalır.

VIII Qiymətləndirmə: Tələbələrin biliyi 100 ballıq sistemdə qiymətləndirilir. Bundan 50 balı tələbə semestr ərzində, 50 balı isə imtahanda toplayır. Semestr ərzində toplanan 50 bala aşağıdakılar aiddir: 20 bal seminara görə və 30 bal kollokviumların nəticələrinə görə. Qiymətləndirmə zamanı Elmi Şuranın 16 may 2024-cü il tarixli qərarına uyğun olaraq qiymətləndirmə meyarları nəzər alınır.

İmtahan biletində bir qayda olaraq fənni əhatə edən 5 sual daxil edilir.

Qiymət meyarları aşağıdakılardır:

10 bal- Tələbə keçirilmiş materialları dərindən başa düşür, cavabı dəqiq və hərtərəflidir.

9 bal- tələbə keçirilmiş materialları tam başa düşür, cavabı dəqiqdir və mövzunu məntiqi tam açə bilir.

8 bal- tələbə cavabında ümumi xarakterli bəzi qüsurlara yol verir

7 bal- tələbə keçirilmiş materialı başa düşür lakin, nəzəri cəhətdən bəzi məsələləri əsaslandırə bilmir.

6 bal- tələbənin cavabı əsasən düzgündür.

5 bal- tələbənin cavabında çatışmamazlıqlar var, mövzunu tam əhatə edə bilmir.

4 bal- tələbənin cavabı qismən doğrudur, lakin mövzunu izah edərkən bəzi səhvlərə yol verir.

3 bal- tələbənin mövzudan xəbəri var lakin fikrini əsaslandırə bilmir.

1-2 bal – tələbənin mövzudan qismən xəbəri var.

0 bal- Cavab yoxdur

Tələbənin imtahanda topladığı bal 17 baldan az olmamalıdır. Əks halda tələbənin imtahan göstəriciləri smestr ərzində tədris fəaliyyəti nəticəsində topladığı bala əlavə olunmur. Smestr nəticəsinə görə yekun qiymətləndirmə :

A) 91-100 bal – Əla

B) 81-90 bal- çox yaxşı

C) 71-80 bal-ya
D) 61-70 bal-ya
E) 51-60 bal-ya

C) 71-80 bal-yaxşı

Ç)61- 70 bal-kafi

E)51-60 bal qənaətbəxş,

F)51 baldan aşağı qeyri-kafi

IX Davranış qaydalarının pozulması: Tələbə universitetin daxili nizam-intizam qaydalarını pozduqda onun haqqında əsasnamədə nəzərdə tutulan qaydada tədbir görülməli.

X Təqvim mövzu plan: Mühazirə -15 saat, Seminar – 15 saat. Cəmi-30

N	Mövzular, görülməli tədbirlər	Mühazirə	Seminar	Tarix
	I Kollektivium mövzuları	Saat	Saat	
1	Mülki müdafiənin yaranma tarixi , vəzifələri, məqsədi, təşkili və ona rəhbərlik Plan: 1.Mülki müdafiənin yaranma tarixi 2.Mülki müdafiənin məqsədi və vəzifələri 3.Mülki müdafiənin təşkili prinsipləri və ona rəhbərlik Mənbə: səh 12-40	2	2	
2	Fövqəladə hallar və onların təsnifatı Plan: 1.Fövqəladə halların miqyasına görə növləri 2.Sülh mənşəli fəvqəladə hallar 3.Təbii xarakterli fəvqəladə hallar 4.Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar 5.Sosial- siyasi və ekoloji xarakterli fəvqəladə hallar 6.Hərb mənşəli fəvqəladə hallar Mənbə: səh 1-10	2	2	
3	Kütləvi qırğın silahları Plan: 1.Kütləvi qırğın silahların növləri 2.Nüvə silahının zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı 3.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və onun ən vacib xüsusiyyətləri 4.Zəhərləyici maddələrin toksikoloji cədvəli. 5.Bioloji silahın zədələyici təsiri 6.Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması. Observasiya və karantin.	2	2	

	7.Zəhərlənmələrin nəticələrinin aradan qaldırılması 8.Əhalinin sanitariya təmizlənməsi. Mənbə: Səh 67-89			
	II Kollektivium mövzuları			
4	Əhalinin mühafizəsinin əsas prinsipləri və üsulları Plan: 1.Mühafizənin əsas prinsipləri 2.Fövqəladə hadisənin nəticələrini aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsiplər 3.Qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlər 4.Xilasetmə zamanı görülməli işlər və iş görənlər zaman təhlükəsizlik qaydaları. Mənbə: Səh 186-222	2	2	
5	Kollektiv mühafizə qurğuları və istifadə qaydaları Plan: 1.Kollektiv mühafizə qurğularının təyinatı 2.Sığınacaqların konstruksiyası 3.Radiasiya əleyhinə daldalanacaqların konstruksiyası 4.Sadə daldalanacaqların konstruksiyası Mənbə: Səh 230-241	2	2	
	III Kollektivium mövzuları			
6	Fərdi mühafizə vasitələri və əhalinin köçürülməsi Plan: 1.Fərdi mühafizə vasitələrin növləri 2.Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri 3.Dəri səthinin mühafizə vasitələri 4.Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti 5.Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili 6.Köçürmənin üsulları Mənbə: Səh 101-113	2	2	
7	Mülki müdafiə qüvvələrinin təyinatı və mülki müdafiə dəstələrinin fəaliyyəti Plan: 1.Mülki müdafiə qüvvələrinin təyinatı. 3.Hərbiləşdirilməmiş dəstələrin yaradılması. 5.Mülki müdafiə xidmət növləri və xidmət dəstələrinin fəaliyyəti. Mənbə: Səh 208-225	2	2	
8	Fövqəladə hallar zamanı ilk tibbi yardım Plan: 1.İlk tibbi yardımın növləri 2.Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım 3.Yara və yanıq zamanı ilk tibbi yardım 4.Sınıq,çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım 5.Zəhərlənmələr zamanı ilk tibbi yardım 6.Boğulma zamanı ilk tibbi yardım	1	1	

7.Fərdi tibbi
8.İlk tibbi

XİF
xə

7.Fərdi tibbi mühafizə vasitələrin növləri			
8.İlk tibbi dəsti (aptekcə)			
Mənbə: Səh 268-295			
Cəmi	30		

XI.Fənn üzrə tələblər və tapşırıqlar: Ehtimal olunan fəlakət barədə əhəlinin xəbərdarlıq edilməsinin təşkilini, əhəlinin fəvqəladə hallarda mübarizəyə və mühafizəyə hazırlanmasını, FH nəticələrinin aradan qaldırılması işlərinin təşkilini, qəza-xilasetmə tədbirlərinin həyata keçirməyini

XII.Fənn üzrə təlimin nəticələri:

- Mülki müdafiənin inkişaf tarixini mənimsəmək.
- Mülki müdafiənin vəzifələrini öyrənmək.
- Fəvqəladə halların miqyasına görə növlərini öyrənmək.
- Fəvqəladə halların mənşəyinə görə növlərini öyrənmək.
- Kütləvi qırğın silahların zədələyici təsirini öyrənmək.
- Kollektiv mühafizə qurğuların konstruksiyasını öyrənmək.
- Fərdi mühafizə qutğuların növlərini öyrənmək.
- Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatını öyrənmək.
- Fəvqəladə hallar zamanı ilk tibbi yardımın öyrənmək.

XIII. Tələbələrin fənn haqqında fikrinin öyrənilməsi:

XIV I-Kolleqviyumun sualları.

- 1.Mülki müdafiənin yaranma tarixi.
- 2.Mülki müdafiənin vəzifələri və məqsədi.
- 3.Fəvqəladə halların miqyasına görə növləri.
- 4.Sülh mənşəli fəvqəladə hallar.
- 5.Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar.
- 6.Təbii xarakterli fəvqəladə hallar.
- 7.Nüvə silahını zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı.
- 8.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və ən vacib xüsusiyyətləri.
- 9.Zəhərləyici maddələrin toksikoloji cədvəli.
- 10.Zəhərlənmənin nəticələrin aradan qaldırılması.

II-Kolleqviyumun sualları.

- 1.Mühafizənin əsas prinsipləri.

- 2.Qəza xilas etmə və digər təxirəsalınmaz işlər.
- 3.Sığınacaqların konstruksiyası.
- 4.Radtasiya əleyhinə və sadə daldalanacaqların konstruksiyası.
- 5.Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri.
- 6.Dəri səthinin mühfizə vasitələri.
- 7.Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti
- 8.Köçürmənin planlaşdırılması ,təşkili və üsulları.
- 9.Mülki müdafiə dəstələrin fəaliyyəti.
- 10.Mülki müdafiənin xidmət növləri və xidmət dəstələrin fəaliyyəti

XV İmtahan mövzuları üzrə açıqlama (İmtahan sualları)

- 1.Mülki müdafiənin yaranma tarixi.
- 2.Mülki müdafiənin məqsədi və vəzifələri.
- 3.Mülki müdafiənin təşkil edilmə prinsipi və ona rəhbərlik
- 4.Fövqəladə halların miqyasına görə növləri
- 5.Sülh mənşəli fəvqəladə hallar
- 6.Texnogen xarakterli fəvqəladə hallar.
- 7.Təbii xarakterli fəvqəladə hallar.
- 8.Sosial –siyasi və ekoloji xarakterli fəvqəladə hallar.

II-Blok

- 9.Kütləvi qırğın silahların növləri.
- 10.Nüvə silahı və onun zədələyici amilləri və nüvə zədələnmə ocağı.
- 11.Kimyəvi silahın zədələyici təsiri və onun ən vacib xüsusiyyətləri.
- 12.Zəhərləyici maddələri toksikoloji cədvəli.
- 13.Bioloji silah və onun zədələyici təsiri.
- 14.Bioloji zədələnmə ocağının nəticələrinin aradan qaldırılması.Observasiya və karantin.

15. Zəhərlənmənin nəticələrin aradan qaldırılması.

16. Əhalinin sanitar təmizlənməsi.

III-Blok

17. Mühafizənin əsas prinsipləri və üsulları.

18. Fövqəladə hadisələr nəticələrin aradan qaldırmaqdan ötrü istinad olunan prinsipləri

19. Qəza xilas etmə və digər təxirsəlinmə işləri.

20. Xilas etmə işləri zamanı görülməli işlər və görülməli işlər zamanı təhlükəsizlik qaydaları..

21. Kollektiv mühafizə qurğularının təyinatı.

22. Sığınacaqların konstruksiyası.

23. Radiasiya əleyhinə daldalanacaqların konstruksiyası.

24. Sadə daldalanacaqların konstruksiyası.

IV-Blok

25. Fərdi mühafizə vasitələrin növləri.

26. Tənəffüs üzvlərin mühafizə vasitələri növləri.

27. Dəri səthinin mühafizə vasitələri.

28. Köçürmə tədbirləri və mahiyyəti.

29. Köçürmənin planlaşdırılması və təşkili.

30. Köçürmənin üsulları.

31. Mülki müdafiə qüvvələrin təyinatı.

32. Hərbiləşdirilməmiş mülki müdafiə dəstələrin təşkili

33. Mülki müdafiənin xidmət növləri və xidmət dəstələrin fəaliyyəti..

V-Blok

34. İlk tibbi yardımın növləri.

35. Qanaxmalar zamanı ilk tibbi yardım.

36. Yara və yanıqlar zamanı ilk tibbi yardım.

- 37.Sınıq ,çıxma və əzilmə zamanı ilk tibbi yardım.
- 38.Zəhərlənmələr zamanı ilk tibbi yardım
- 39.Boğulma zamanı ilk tibi yardım.
- 40.Fərdi tibbi mühafizə vasitələri.
- 41.İlk tibbi dəst (aptekcə).

Sillabus- Texnologiya və texniki elmlər“ kafedrasında təsdiq olunmuşdur. Müzakirə edilərək “12 sentyabr” 2025-ci il “01” sayılı iclas protokolu təsdiq edilmişdir.

Fənn müəllimi: b.m.Y.F.Genciyev

Seminar müəllimi: m.D.Əliyev — ?

Kafedra müdiri: dos R.Əliyev